

apunts

MEDICINA DE L'ESPORT

www.apunts.org

La Història dels Jocs

Dr. Ramon Balius i Juli¹

El mes d'abril de 2012, el meu bon amic Oriol Casassas em va dedicar un extraordinari poema redactat en català sobre «La Història dels Jocs», signat aleshores amb el pseudònim «Martí d'Oç», que no em va ser difícil desxifrar. Des del primer instant vàrem voler publicar aquesta obra de l'«Oriol», però el temps passa massa de pressa i el 10 d'octubre del mateix 2012, *el poeta ens va deixar*. Cal, doncs, donar a conèixer aquesta poètica història, en una revista oberta d'origen i de caire esportiu.

Hem de recordar que Oriol Casassas era un destacat pediatre que va exercir aquesta especialitat amb dedicació total, praxi acurada i teòrica profunda. Segons la síntesi, molt completa, que ens ha proporcionat l'Institut d'Estudis Catalans sobre la personalitat mèdica del Dr. Casassas, aquest ha prestat principal atenció als problemes socials de la medicina, a qüestions d'història de la medicina, així com a aspectes lingüístics d'aquesta medicina (fou coautor dels anomenats *Vocabularis Mèdics* i director del *Diccionari Enciclopèdic de la Medicina*). Ha presidit la Societat Catalana de Pediatria, la Societat Catalana de Biologia i l'Acadèmia de Ciències Mèdiques. Va rebre la Creu de Sant Jordi.

Aquest esquemàtic currículum permet que aquells que no conegueren l'Oriol Casassas dedueixin que es troben enfront d'una personalitat que va dedicar sempre totes les activitats al seu país.

LA HISTÒRIA DELS JOCS

Quan algú parla dels Jocs
només parla dels Olímpics
i no parla dels Nemeus
ni els Pítics, tampoc els Ístmics.
És un tracte desigual
Ja que en tots es pretenia
l'esport com a fet causal
d'increment de coratgia
tant de cos com d'esperit
sens dubte la millor via.

El dia primer d'agost,
cada dos anys, els Nemeus
a Nemea es celebraven
i eren dedicats a Zeus.
Oh, vall d'Argòlida ufana,
part del vell Peloponès,
durant les festes Nemees
no s'hi estalviava res.
A la veïna Micenes,
de la Porta dels Lleons,
quina enveja els rosegava
per tantes competicions!
Atletes i més atletes,
lluïtes, punys, curses i salts
i els vencedors, orgullosos,
amb els llores triomfals.

I no diguem dels Jocs Pítics,
Jocs o Festes tant se val,
que el déu Apol·lo instaurava
un cop derrotat el Mal,
la terrible serp Pitó,
la que occint a tort i a dret,
omplia de dol la terra

Reproduceixo fidelment i íntegrament el text i la bibliografia original redactada per Oriol Casassas. (Nota de l'autor.)

ennegrint-la per complet.
Cada quatre anys aquests Jocs,
a l'ombra del rost Parnàs,
el blanc estadi de Delfos
convertien en gimnàs
i si bé tot en l'origen
eren cants, música i mim
prest hi tingué lloc l'entrada
d'esports sense mirar prim.

No oblidéssim els Jocs Ístmics
que s'enfaden Posidó,
el déu que els Jocs honoraven,
l'heroi Teseu, promotor,
i el desventurat d'en Sísif,
també col·laborador.
Tenien lloc —és clar, «ístmics»—
sobre l'istme de Corint,
any si, any no, maig i abril
impossible més sovint.
És que eren unes grans festes
ornades musicalment,
amb hípica i atletisme
i un públic més que fervent.
Pels vencedors —diu Plutarc,
i la idea ens esborrona—
no els la feien de llorer,
feien d'api la corona.

Mes ni Pítics, ni Nemeus,
tampoc Ístmics, fora Zeus,
fora Apol·lo i Posidó,
que els quarts Jocs d'aquesta història
són molt digne colofó:
segons conta la llegenda
Hèracles és qui els fundà
a Olímpia, la pia i culta,
amb desig de perdurar.
A l'inici eren gimnàstics
però molt, molt aviat
el pentatló hi afegiren,
la lluita i el pugilat;
i la cursa de quadrigues
i la cursa de cavalls,
i el que en deien el pancraci,
sense temps de fer badalls.
Coronats els vencedors
amb branquillons d'olivera
el vell Píndar els lloava
amb encomis de primera.

Fins que un bel·licós Teodosi
en mal any els prohibí
i, ai las! no renasqueren
ben bé fins abans d'ahir.

Mil vuit-cents noranta-quatre!
de Coubertin el baró,
que de nom és Pierre de Fredy
n'exaltem la decisió:
que la seva ardida empena
ens n'ha retornat la fama
i cada quatre anys d'Olímpia
en surt puntualment la Flama.

Mes, posats a ser sincers
cal de veres lamentar
que l'esperit formatiu
no hi sigui, ai las, tan clar;
on té el caire pedagògic?
on és aquell toc social,
que hi donava el vell baró
com a tret fonamental?
On són l'agermanament
i l'esperit col·lectiu?
Han estat substituïts
per l'orgull competitiu.

Tot i així, amb esperança,
confiarem que un bon dia
un aire fresc creui el món
i l'ompli de bonhomia.
Així sia.

Martí d'Oç a Ramon Balius i Juli
Pasqua de 2012

Bibliografia

- Autors diversos. Gran Enciclopèdia Catalana. Barcelona; 1980.
(Entrades: Apol·lo, Argòlida, Corint, Coubertin, Delfos, Hèracles, Olímpia, Ístmic, Micenes, Nemeu, Jocs Olímpics, Parnàs, Píndar, Pític, Plutarc, Pitó, Sísif, Teodosi.)
- Pabón de Urbina, José. Diccionario Griego-Español. Barcelona: Bibliograf; 1968.
- Plutarque. Vie des hommes illustres. Trad. A. Pierron. París: Charpentier; 1843.
- Putzger F.-W. Historischer Schul-Atlas. Leipzig: 1928.
- Riba, Carles. Resum de literatura grega. Barcelona: Barcino; 1937.
- Sariol, Joan, et al. La Mitologia Clàssica. Barcelona: Barcanova; 1994.